

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 18.02.2005
KOM(2005) 53 v konečnom znení

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

na prioritné činnosti zamerané na prehĺbenie spolupráce v oblasti archívov v Európe

(predložený Komisiou)

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Rada ministrov Európskej únie vydala 6. mája 2003 rezolúciu o archívoch v členských štátoch.[1] V tejto rezolúcii vyzvala Komisiu, aby vytvorila skupinu odborníkov, v ktorej mali byť aj zástupcovia nových členských štátov, s cieľom zhodnotiť viacero problémov týkajúcich sa situácie v archívoch v Európskej únii, a predložila Rade správu, v ktorej by bola zakotvená orientácia na väčšiu spoluprácu v archívnictve na európskej úrovni v budúcnosti.

Rezolúcia zo 6. mája 2003 vychádza zo staršej rezolúcie Rady o archívoch zo 14. novembra 1991[2]. Táto rezolúcia zo 14. novembra 1991 viedla ku správe skupiny odborníkov s názvom *Archívy v Európskej únii*[3], ktorá bola predložená Rade v roku 1993. V nadväznosti na túto správu Rada vo svojich záveroch zo 17. júna 1994 [4] zdôraznila význam archívov ako súčasti európskeho kultúrneho dedičstva a zhodla sa na dôležitosti väčšej spolupráce v oblasti archívov. Tieto závery Rady boli významným katalyzátorom pri podpore spolupráce medzi archívnymi službami v Európe v posledných desiatich rokoch.

Od roku 1993 sa nepretržite a rýchlo rozvíjali informačné a komunikačné technológie s priamymi účinkami na správu dokumentov a riadenie archívov. V tomto období sa Európska únia okrem toho rozšírila z 12 na 25 členských štátov. Mnoho členských štátov a aj samotné inštitúcie Európskej únie v snahe poskytnúť občanom lepší prístup k informáciám a dokumentom uzákonili viacero legislatívnych zmien. Značne sa zvýšil aj význam toku informácií cez hranice. Tento rozvoj má významný dopad na správu dokumentov a riadenie archívov a vedie k väčšiemu uvedomovaniu si potreby spolupráce medzi členskými štátmi a inštitúciami EÚ v tejto oblasti.

Komisia preto privítala rezolúciu Rady zo 6. mája 2003 ako príležitosť venovať sa otázkam správy dokumentov a riadenia archívov v rozšírenej Európskej únii. V reakcii na rezolúciu Rady pri príprave *Správy o archívoch v rozšírenej Európskej únii* pomáhala Komisii skupina zložená z odborníkov zastupujúcich každý z 25 členských štátov. Táto správa sa predkladá Rade spolu s pripojeným predbežným návrhom Komisie na odporúčanie Rady, ktoré sa týka prioritných činností zameraných na prehĺbenie spolupráce v oblasti archívov v Európe.

V správe sa opisuje súčasná situácia vo verejných archívoch v členských štátoch a inštitúciách EÚ, ako aj predpokladaný vývoj v správe dokumentov a riadení archívov a úloha archívnych služieb v 21. storočí.

V súlade s rezolúciou Rady zo 6. mája 2003 sa v správe uvádza niekoľko spôsobov orientácie na prehĺbenie budúcej spolupráce v oblasti archívov, ako aj návrhov na konkrétne činnosti v oblasti archívov na európskej úrovni.[5]

K navrhnutým prioritným činnostiam spomenutým v správe patria opatrenia na obnovovanie poškodených dokumentov, na predchádzanie škodám alebo stratám alebo na obmedzovanie

---

1 Ú. v. EÚ C 113 z 13.5.2003.
2 Ú. v. ES C 314 z 5.12.1991.
3 OPOCE, 1994, ISBN 92-826-8233-1.
4 Ú. v. ES C 235 z 23.8.1994.
5 Ďalšie podrobnosti pozri v priloženom zhrnutí správy.

škôd alebo strát v archívoch spôsobených prírodnými alebo inými katastrofami spoliehajúc sa na poučenie z prírodných katastrof, ako sú povodne, ktoré sa nedávno vyskytli vo viacerých európskych krajinách. Navrhuje sa tiež zlepšiť ochranu dokumentov a archívov, vrátane opatrení na podporu noriem a technických špecifikácií pre budovy archívov a skladov. Spolupráca v oblasti archívov by sa mala posilniť najmä v oblasti pravosti, dlhodobého uchovávania a sprístupňovania dokumentov a archívov v elektronickej podobe. Vyskytujú sa aj návrhy, aby sa prijali opatrenia na predchádzanie krádežiam v archívoch a na zavedenie spätného navracania odcudzených dokumentov. Ďalej sa navrhuje vytvorenie portálu EÚ k archívnemu dedičstvu rozšírenej Únie, aby sa pre občanov Európskej únie zabezpečil ľahší a cezhraničný prístup do archívov.

Tieto prioritné činnosti sa majú implementovať podnecovaním koordinácie, výmeny informácií a osvedčených postupov na európskej úrovni. Z tohto dôvodu sa v správe navrhuje vytvorenie skupiny archivárov členských štátov EÚ a inštitúcií EÚ. Táto skupina by zabezpečovala výmenu informácií a hľadala možnosti ďalšej spolupráce v oblasti archívov na základe konsenzu a pri dôslednom rešpektovaní princípu subsidiarity. Zamerala by sa na konkrétne činnosti uvedené v správe, najmä na vyššie uvedené prioritné činnosti. Predpokladá sa, že skupina archivárov po trojročnom období vypracuje prvú správu o pokroku dosiahnutom v prioritných činnostiach týkajúcich sa archívov v Európe.

Návrh

ODPORÚČANIE RADY

na prioritné činnosti zamerané na prehĺbenie spolupráce v oblasti archívov v Európe

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na druhú zarážku jej článku 151 ods. 5,

so zreteľom na návrh Komisie,

keďže:

(1) V dôsledku rezolúcie Rady a stretnutia ministrov kultúry v rámci zasadania Rady 14. novembra 1991 o opatreniach týkajúcich sa archívov[6] a záverov Rady zo 17. júna 1994 týkajúcich sa väčšej spolupráce v oblasti archívov[7] sa medzi členskými štátmi dosiahol počiatočný pokrok v spolupráci v oblasti archívov.

(2) V rezolúcii Rady zo 6. mája 2003 o archívoch v členských štátoch[8] sa zdôraznil význam archívov pre pochopenie histórie a kultúry Európy a pre demokratické fungovanie spoločnosti v rámci rozšírenia Únie z 1. mája 2004.

(3) V rámci Spoločenstva sa uskutočnili multidisciplinárne fóra o problémoch spojených s riadením, uchovávaním, ochranou a vyhľadávaním strojovo snímateľných údajov s účasťou verejnej správy a vnútroštátnych archívnych služieb, ako aj zástupcov priemyslu a výskumu.

(4) V rezolúcii Rady zo 6. mája 2003 sa zdôraznila potreba ďalšieho rozvoja aplikácií informačných a komunikačných technológií a riešení v oblasti archívov.

(5) Komisia podčiarkuje prácu, ktorú vykonali inštitúcie Únie osobitne v oblasti archivovania filmov v Európe, vrátane rezolúcie Rady z 24. novembra 2003[9] o depozitári kinematografických prác v Európskej únii a návrhu Komisie na odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady o filmovom dedičstve a konkurencieschopnosti s ním súvisiacich priemyselných činností zo16. marca 2004.

(6) V rezolúcii zo 6. mája 2003 Rada tiež vyzvala Komisiu, aby predložila správu o súčasnej situácii a budúcom rozvoji archívov v rozšírenej Únii. „Správa o archívoch

---

6 Ú. v. ES C 314, 5.12.1991, s. 2.
7 Ú. v. ES C 235, 23.8.1994, s. 3.
8 Ú. v. EÚ C 113, 13.5.2003, s. 2.
9 Ú. v. EÚ C 295, 5.12.2003, s. 5.

v rozšírenej Európskej únii", ktorú vypracovala skupina odborníkov z členských štátov a ktorá bola dokončená v júni 2004, je dobrým základom pre ďalší rozvoj archívov v Európe. Na žiadosť Rady obsahuje návrhy na praktické činnosti a usmernenia zamerané na prehĺbenie spolupráce v oblasti archívov na európskej úrovni,

TÝMTO ODPORÚČA:

A. Členské štáty a inštitúcie Únie by mali v niekoľkých nasledujúcich rokoch prijať tieto opatrenia v oblasti archívov v tomto poradí priority:

(1) Ochrana archívov v Európe a predchádzanie ich poškodeniu:

– vypracovanie vzorového akčného plánu na podporu opatrení zameraných na predchádzanie poškodeniu dokumentov a archívov v súvislosti s prírodnými katastrofami a inými udalosťami, ktoré môžu spôsobiť škody.

– podpora činností zahŕňajúcich celé Spoločenstvo zameraných na ochranu a obnovovanie poškodených dokumentov a archívov.

– vypracovanie a podpora noriem a technických špecifikácií na výstavbu nových špecializovaných budov určených pre archívy zo strany vnútroštátnych archívnych služieb členských štátov a archívnych služieb inštitúcií Únie.

(2) Posilnenie európskej interdisciplinárnej spolupráce v oblasti dokumentov a archívov elektronickej podobe:

– prehĺbenie spolupráce pri zabezpečovaní pravosti, dlhodobého uchovávania a dostupnosti dokumentov a archívov v elektronickej podobe, najmä aktualizáciou a rozšírením súčasných požiadaviek na vytváranie systémov riadenia archívov a správy dokumentov v elektronickej podobe, ako je MoReq (Model requirements for electronic documents and archives management systems – Vzorové požiadavky na systémy riadenia archívov a správy dokumentov v elektronickej podobe), ktorá podporí zlepšenie verejnej správy, a ďalším organizovaním fór DLM[10] o dokumentoch a archívoch v elektronickej podobe.

(3) Vytvorenie a udržiavanie internetového portálu brány pre dokumenty a archívy v Európe:

– prostredníctvom vnútroštátnych archívnych služieb členských štátov a archívnych služieb inštitúcií Únie zabezpečenie internetového portálu, ktorý by poskytol ľahší a cezhraničný prístup k dokumentom a archívom členských štátov a inštitúcií Únie. Hostiteľom tohto internetového portálu by mohla byť vnútroštátna archívna služba členského štátu.

[10] DLM= Document Lifecycle Management (Správa dokumentu počas jeho životnosti)

(4) Podpora osvedčených postupov vnútroštátneho a európskeho práva týkajúceho sa správy dokumentov a riadenia archívov a prístupu k nim:

– vnútroštátne archívne služby členských štátov a archívne služby inštitúcií Únie by mali sledovať návrhy nových právnych predpisov, ktoré sa majú v tejto oblasti prijať v ktoromkoľvek členskom štáte, s cieľom zistiť osvedčené postupy, najmä pokiaľ ide o požiadavky na riadenie archívov a správu dokumentov a na prístup k nim.

– prepojiť údaje o právnych predpisoch v archívnictve a o iných súvisiacich právnych predpisoch na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Spoločenstva a umožniť konzultácie o nich vytvorením databázy, aby sa podnecovalo šírenie týchto právnych predpisov. Hostiteľom tejto databázy by mohla byť vnútroštátna archívna služba členského štátu.

(5) Prijímanie opatrení na predchádzanie krádežiam archívnych dokumentov:

– vypracovanie akčného plánu a spoločných usmernení zo strany vnútroštátnych archívnych služieb členských štátov, ktoré umožnia výmenu informácií a osvedčených postupov v boji proti krádežiam archívnych dokumentov a podporia spätné navrátenie odcudzených dokumentov.

B. Členské štáty a inštitúcie Únie by mali spoločne podporovať implementáciu prioritných opatrení uvedených v „Správe o archívoch v rozšírenej Európskej únii" z júna 2004 a v bode A tohto odporúčania. Neočakáva sa, že implementácia týchto opatrení bude mať dopad na rozpočet Únie.

C. Mala by sa zriadiť skupina európskych archivárov zložená z odborníkov z členských štátov a inštitúcií Únie, aby sa zabezpečila spolupráca a koordinácia vo všeobecných veciach súvisiacich s archívmi a pokračovanie práce uvedenej v „Správe o archívoch v rozšírenej Európskej únii" z júna 2004, najmä prioritných opatrení uvedených v bode A tohto odporúčania.

D. Najneskôr do troch rokov po dni uverejnenia tohto odporúčania by mala skupina európskych archivárov predložiť správu o pokroku pri implementácii prioritných opatrení uvedených v bode A.

V Bruseli

Za Radu
predseda